

ÇOCUK KİTABI YAZARLARININ TÜRKİYE’DE ÇOCUK YAYINCILIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

VIEWS OF CHILDREN BOOKS’ AUTHORS ABOUT CHILDREN’S PUBLISHING IN TURKEY

Fatih TANRIKULU¹

Başvuru Tarihi: 08.12.2019 Yayına Kabul Tarihi: 01.05.2021 DOI: 10.21764/maeuefd.656797
(Araştırma Makalesi)

Özet: Bu araştırma, Türkiye’de çocuk yayıncılığına ilişkin çocuk kitabı yazarı görüşlerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmada nitel yöntemlerden fenomenoloji (olgubilim) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını Kahramanmaraş kitap fuarına katılan on beş çocuk kitabı yazarı oluşturmuştur. Açık uçlu sorularla yapılan görüşmeler ses kaydına alınmış ve yazıya aktarılmıştır. Verilerin incelenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Veriler kodlanmış, benzer kodlar tema ve alt temalar altında toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre çocuk kitabı yazarı görüşlerine; Türkiye’de çocuk yayıncılığında gelişimin ve değişimin yaşandığı, bununla birlikte, yayınevi, kurum ve kuruluş, yazar, okur, editör, çeviri eser, tür ve içerik, dil ve anlatım, görsellerin kalitesi, kahramanların sunumu, değerlerin aktarımı, medya ve teknolojinin olumsuz etkisi, ekonomik kaygılar ve dağıtım sorunları yaşandığı yansımıştır.

Anahtar Kelimeler: *Çocuk yayınları, Çocuk edebiyatı, Çocuk yayıncılığı, Çocuk kitapları, Çocuk kitabı yazarı.*

Abstract: This research aimed to determine the views of children books’ authors on children’s publishing in Turkey. One of the qualitative patterns, phenomenology pattern was used in the research. Participants of the study consisted of fifteen children’s authors who attended Kahramanmaraş book fair. Interviews with open-ended questions were recorded and transcribed. Content analysis method was used in the analysis of the data. The data were coded, and similar codes were collected under the same theme and sub-themes. As a result of the research, the development and change in children’s publishing has been experienced, however, about children books’ publishing in Turkey; Publishers, institutions and organizations, author, reader, editor, translation works, genre and content, language and expression, visuals, heroes, transfer of values, negative impact of media and technology on development, economic concerns and child writer with distribution problems were reflected in their views.

Key Words: *Children’s publications, Children’s literature, Children’s publishing, Children’s books, Children books’ authors,*

---

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kahramanmaraş, Türkiye, ORCID: [0000-0002-6730-0353](https://orcid.org/0000-0002-6730-0353), e-posta: fatih3878@hotmail.com

Giriş

Çocukların duygu, düşünce ve hayal gücünü geliştirmeye yönelik sözlü ve yazılı eserleri kapsayan çocuk edebiyatı (Bayat ve Çetinkaya, 2017; Oğuzkan, 2013; Temizyürek, 2003) titiz davranılması gereken bir alandır (Asutay, 2013). Edebiyatı çocukla buluşturan yayınlar hazırlanırken çocuğa özgü durumlar (Lüle, 2007), çocukların gelişimiyle beraber değişen ilgi ve gereksinimler dikkate alınmalıdır (Yazıcı Okuyan, 2009:136). Bu amaca yönelik nitelikli çocuk yayınlarının çıkması için yayıncılık sürecindeki her paydaşın yayınların fiziksel ve içerik özellikleri konusunda hassas davranması gerekir.

Yayınlar çocuk gelişimini çeşitli yönlerden destekler nitelikte olmalıdır (Dilidüzgün, 2012). Yayınlar erken çocukluktan ergenlik dönemine kadar, çocukların dil gelişimi, anlama düzeyleri, duygu ve düşünce dünyalarını destekleyerek (Sever, 2013), yetişkinliğe geçiş döneminde çocuklara yaşam deneyimi kazandırmalıdır (Yakar, 2014). Onların estetik ihtiyaçlarını karşılayarak, onlara okuma alışkanlığı kazandırmalıdır (Yılmaz ve Yakar, 2018). Çocuklara yönelik yayınlar konu, biçim ve dil bakımından çocuğa görelilik ilkesine uygun olmalıdır (Sever, 2013; Yıldız, 2016). Çocukların dilsel, bilişsel ve kişilik gelişimini desteklemelidir (Yazıcı Okuyan, 2009:136). Metinler aracılığıyla ana dili bilinci ve duyarlılığı kazandırmalıdır (Sever, 2013). Çocukluk döneminde ana dili eğitimini, düşünme, anlatım ve anlama becerilerini geliştiren yayınlar (Güleryüz, 2003) çocuğun edebiyatla tanışması, okuma alışkanlığı, dil gelişimi, kendini ve çevresini tanıması açısından önemlidir (Gönen vd., 2016).

Çocuk yayınlarında önemli bir yere sahip olan nitelikli çocuk kitapları çocuklara görsellerin estetik dilini ve anadilinin güzelliğini fark ettirir (Yazıcı Okuyan, 2009:136). Özensiz hazırlanan bir yayın bunun tersi bir duruma sebep olabilir. Çocuğun dikkat süresi göz ardı edilerek hazırlanan bir eser, çocukta kitap sevgisini başlamadan bitirebilir, dil gelişimini olumsuz etkileyebilir (Temizyürek, 2003). Bu yüzden eserler çocukların bilişsel, duyuşsal, sosyal ve dil gelişimleri, ihtiyaçları, beklentileri göz önünde bulundurarak hazırlanmalıdır (Gönen vd., 2012). Çocuğun zihinsel yapısı (Lüle, 2007), dili, zekâsı, ruh dünyası dikkate alınmalıdır (Asutay, 2013). Yayınların beklenen etkiyi göstermesi çocuğun bilişsel ve duyuşsal gelişim özelliklerini dikkate alan nitelikli yayınlara bağlıdır.

Nitelikli bir çocuk kitabı, çocuğa kendi dünyasını yaşatır (Asutay, 2013). Yayının çocuğu etkileyebilmesi için kitabın hazırlanma sürecine ayrı bir özen gösterilmesi, fiziksel ve içerik

özelliklerine dikkat edilmesi gerekir (Gönen vd., 2012). Yayın çocukların farklı alanlarda gelişimini destekleyen, ruh dünyasını zenginleştiren, algılama gücünü geliştiren nitelikte olmalıdır (Dursunoğlu, 2007). Özellikle, okuma yazması gelişen çocuklar için içeriğe, dil ve anlatıma özen gösterilmelidir

Yayınların içerik ve fiziksel özellikleri birbirini destekler nitelikte olmalıdır. Çizerin kitaptaki resimlerde renk uyumunu yakalaması gerekir (Sever vd., 2016). Çocuklara yönelik yayınlarda metin ve görsellerin uyumu çocuğa verilmek istenen mesaj açısından önemlidir. Metin görsel uyumuna sahip kitaplar, çocukların hayal gücünü geliştirerek onlara yeni şeyler öğretir (Yazıcı, Yıldız ve Durmuşoğlu, 2018). Yayın sürecinde yazar ve çizerin uyumlu bir şekilde çalışarak metin görsel ilişkisinin sağlanması yayının amacına ulaşması açısından önemlidir.

Çocuklara yönelik yayınlar hazırlanırken içerik ve fiziksel özellikler, çocukların gelişim özellikleri, ilgileri, gereksinimleri, dil evreni dikkate alınması gerekirken (Yazıcı Okuyan, 2009:136) çocuk kitaplarının iç ve dış yapı özelliklerine yönelik çalışmalar çoğu çocuk kitabının bu konuda sorunlar içerdiğini ortaya koymuştur (Demircan, 2006; Maden, 2007; Türkyılmaz ve Kuş, 2014). Bazı yayınlar hem fiziki yönden hem de içerik yönünden çocuğa görelilik ilkesine uyulmadan hazırlanabilmektedir. Çocuğa görelilik ilkesine uymayan yayınlar çocukların gelişim özellikleri dikkate alınmadığı için çocuğun gelişimini olumsuz yönde etkileyebilir.

Kitaplarda aranılan özelliklerden biri de kültürel değerlerdir. Eserlerdeki değer iletilerine yönelik yapılan çalışmaların artması (Balcı, 2012), kitaplarda değer aktarımının önemine işaret etmektedir. Çocuk yazarı öyküleme yapmanın ötesinde kültürel değerlerin aktarımından da sorumludur (Kansu-Yetkiner, Duman, Yavuz ve Avşaroğlu, 2018). Yazar ve yayıncıların kendi çocuk edebiyatımız oluşturması açısından kendi kültürel değerlerimize yönelmesi çeviri kitapları da kendi kültürümüze uyarladıktan sonra yayınlaması gerekmektedir.

Çeviri çocuk kitapları çocuk yayıncılığında önemli bir yere sahiptir. Edebî mirasın büyük bir bölümünü oluşturan çeviri kitaplar (Erten, 2014) Cumhuriyet döneminde hızla artmıştır (Yıldız, 2016). Günümüzde de çeviri eserlerin yayıncılıkta önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Ancak çeviri yayınlarda da hassas davranılmadığı gözlenebiliyor. Yerli yayınlarda olduğu gibi çeviri alanının gözden geçirilmesi (Tosun ve Arı, 2016) ve çocuk çevirisine daha fazla özen gösterilmesi gerekmektedir (Yıldız, 2016). Çeviri eserleri incelemek, editör, yayınevi yönlendirmelerini, çocuğa ve gence uygun aktarılışını, araştırma konusu edinmek gerekmektedir

(Telci ve Durdağı, 2006). Yayıncılığın gelişiminde etkili olduğu bilinen yayınevini (Ateş, 1998) hem çeviri hem de yerli çocuk yayınlarına özen göstermesi gerekir. Çocuğa edebi zevki tattırma, çocuğu okur yapmada çevirmen ve yayınevine sorumluluk düştüğü unutulmamalıdır (Erten, 2014).

Çocuk yayınları arasında gelişim gösteren bir diğer tür ise fantastik çocuk kitaplarıdır. Artış gösteren fantastik tür, Türk çocuk yayıncılığında önemli bir eksiği kapatmaktadır (Asutay, 2014). Ancak bazı fantastik kitaplarda şiddet görüntüleri canlandırma ve kurgulama biçimleriyle estetik ve örtülü bir şekilde sunulabilmektedir (Şükran, 2007). Popülaritesi artan fantastik türlere de hem yazarların hem de yayıncıların dikkat etmesi gerekir.

Türkiye’de çocuk yayıncılığı alanında önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Devlet kuruluşları ve özel kuruluşlar zengin bir eser çeşitliliği sunmaktadır (Dedeoğlu, Şahin, Ulusoy ve Ertem, 2011). Yayıncılığın gelişiminde kitap fuarları, seminer ve sempozyumlar, üniversiteler etkili olmaktadır (Alpay, 1998). Kurum ve kuruluşlar tarafından düzenlenen kitap fuarları da yayıncılığa ilgiyi artırarak ve yayınevi bakışını değiştirmektedir (Avcı, 2006). Yayıncılığın gelişiminde birçok faktörün etkisinden söz etmek mümkündür. Ancak bu değişim ve gelişim birçok sorunu da beraberinde getirmektedir.

Yayıncılıktaki büyüme, gelişim ve değişime bağlı olarak şair, yazar, yayın, yayıncı ve yayınevi sayısı artarken nitelik ögesinin sürekli göz önünde tutulması gerekmektedir (Kavcar, 1998). Nitelikli yayın yapan yayınevleri yanında belli bir kaliteyi yakalayamayan yayınevleri (Bozdağ, 2006) dikkate alınması gereken önemli konular arasındadır. Bu gibi yayınevlerinin daha az maliyet, çok kazanç düşüncesinin egemen olması, bilgi eksikliği, yayınevi ekibinde pedagojik formasyona sahip danışman ve editörlerin bulunmaması (Süer Sezgin, 2006) gibi sorunlar yaşanabilmektedir. Yayın sürecinde yazar, çizer, editör, yayınevi sorumlusu ve bir pedagoğa birlikte çalışmalıdır (Yazıcı, Yıldız ve Durmuşoğlu, 2018). Eğitimciler, çocuk gelişimi, edebiyat, resim ve tasarım gibi farklı disiplinlerdeki uzmanlar iş birliği içinde olmalıdır (Gönen vd., 2016). Çocuk yayıncılığındaki gelişim ve değişimin kontrol edilebilmesi ancak bu şekilde sağlanabilir.

Çocuk yayıncılığında önemli bir paydaş olan yazarların çocuk gelişimine katkısı çok önemlidir (Sever, Bulut, Gülçiçek Esen ve Yurtseven Yılmaz, 2016:63). Yayıncılıktaki bu gelişim ve değişimi yakından takip eden önemli paydaşlardan olan yazar, yayın sürecinde etkin bir rol üstlenmektedir. Çocuk yayıncılığın Türkiye’deki durumunu sürecin bizzat içinde olan ve önemli bir paydaş olan çocuk kitabı yazarları daha kapsamlı bir şekilde yorumlayabilir. Bu düşünceden

hareketle bu araştırma, çocuk yayıncılığının Türkiye'deki durumuna ilişkin çocuk kitabı yazarlarının görüşlerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu amaca yönelik şu soruya cevap aranmıştır:

1. Türkiye'de çocuk yayıncılığına ilişkin çocuk kitabı yazarlarının görüşleri nelerdir?

Yöntem

Çalışmada nitel desenlerden fenomenoloji (olgu bilim) deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji birkaç birey tarafından tecrübe edilen fenomenin derinlemesine anlaşılmasını sağlamaktır (Creswell, 2018). Fenomenoloji deseninde farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmak esastır (Yıldırım ve Şimşek, 2011:69). Örneklem olguyu yaşayan ve bu olguyu dışa vurabilecek veya yansıtabilecek bireyler ya da gruplardır (Yıldırım ve Şimşek, 2011:71). Olgu bilim deseninde üç dört kişi ile on on beş kişi arasında değişen heterojen bir grup olabilir (Creswell, 2018). Bu çalışmada, Türkiye'de çocuk yayıncılığını daha yakından tanımak ve derinlemesine anlaşılmasını sağlamak için, yayıncılığın bizzat içinde olan deneyimli on beş çocuk kitabı yazarının görüşüne başvurulmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri yazarlarla yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Kahramanmaraş kitap fuarına katılan on beş çocuk kitabı yazarıyla görüşülmüştür. Görüşme yapılan yazarlar en az beş yıllık tecrübeye sahiptir. Görüşme formundaki sorular çocuk yayıncılığı ile ilgili sorulardan oluşmuştur. Soruların hazırlanması sürecinde çocuk edebiyatı alanında çalışan bir akademisyenden uzman görüşü alınarak sorulara son hali verilmiştir. Yapılan görüşmeler ses kaydına alınmıştır. Ses kayıtları yazıya aktarılarak içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Verilerin Analizi

Yazılı dokümanlar Nvivo 12 nitel veri analizi programına yüklenerek içerik analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. İçerik analizinde verinin kavramsallaştırılması ve olguyu yansıtabilecek temaların ortaya çıkarılması amacı güdülür (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Veriler kodlama yapılarak benzer kodlar tema ve alt temalar altında toplanmıştır. Elde edilen kod ve temalara ilişkin uzman görüşü alınarak tema ve kodlara son hali verilmiştir.

Bulgular

Araştırmadan elde edilen buğular bu başlık altında verilmiştir. İçerik analizi sonucunda toplam yedi tema elde edilmiştir.

Paydaşlar Temasına İlişkin Bulgular

Paydaşlar temasına ilişkin kod tablosu ve kodlardan seçilmiş örnek alıntılar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1 .

Paydaşlar Teması Kod Tablosu

Tema, Alt Tema ve Kodlar	Kaynak Sayısı	Kod Sayısı	Kodlara Ait Örnek Alıntılar
Tema: Paydaşlar	13	77	
<i>Alt Tema: Yayınevi</i>	<i>11</i>	<i>26</i>	
Yayınevlerinin Yayıncılığa Daha Çok Ticari Gözle Bakması	5	7	<i>Yayınevlerinin bu işi sadece ticaret olarak görmemesi gerekiyor (Y_1).</i>
Yayınevleri Bilinçli Olmalı	4	4	<i>Çocuk yayıncılığı konusunda kültür yayıncılığı konusunda eğitilmiş ve bilinçli olması gerekiyor (Y_4).</i>
Yayınevleri Yazara Destek Vermeli	3	4	<i>Yayınevleri özellikle çocuk kitabı yazan yazarlara destek vermeli (Y_1).</i>
Çocuklara Yönelik Yayınevlerinin Gelişime Katkı Sağlaması	3	4	<i>Çocuk edebiyatı... alanında eser veren yazarlar ve yayınevleri oluştu. Bu bir avantajdır (Y_9).</i>
Kaliteli Yayın Yapan Yayınevlerinin Az Olması	3	3	<i>Kaliteli yayın yapan yayıncı sayısı çok az (Y_11).</i>
Yayınevlerini Devlet Denetlemeli	1	3	<i>Devlet tabii özel sektörü ayakta tutacak ama bir taraftan da çocuk muhayyilesini, hayal dünyasını çocuğu koruyacak adımları atmak zorunda (Y_6).</i>
Yayınevinin Devletten Bağımsız Olması Gerekli	1	1	<i>Böyle bir kurulun resmi ya da gayri resmi oluşmasına şiddetle karşıyım (Y_14).</i>
<i>Alt Tema: Kurum ve Kuruluşlar</i>	<i>9</i>	<i>26</i>	
Devlet Desteğinin Yeterli Olmaması	8	12	<i>Bence devletin desteği yeterli değil (Y_4).</i>
Devlet Desteğinin Yeterli Olması	3	5	<i>Devletin aslında bununla bir projesi var kitap yazmak isteyenlere teşvik için hibe veriyor(Y_1).</i>
Projelerle Çocukların Alana Çekilmesi Gerekli	2	3	<i>Çeşitli projeler ile çocukları bu alana çekmeleri gerekiyor(Y_12).</i>
Kitap Fuarlarının Gelişime Katkı Sağlaması	3	3	<i>Son dönemlerde kitap fuarları düzenlemeleri okuyucuya ulaşma konusunda çok önemli bir rol oynuyor (Y_17).</i>
Çocuk Yayıncılığının Kurumsallaşması	2	2	<i>Kurumsallaşma yayınevlerinde yaygınlaştı çocuk edebiyatı ile ilgili daha fazla yayınevleri açıldı (Y_4).</i>
Devlete Ait Banka ve Kurumlar Yayınevlerini Desteklemeli	1	1	<i>Türkiye de iki banka yayıncılık yapıyor. Kamu bankaları da yerli milli çocuk edebiyatı yayınlarını destekleyecek fonlar oluşturması lazım (Y_4).</i>
<i>Alt Tema: Yazar</i>	<i>5</i>	<i>13</i>	

Genç Yazarlara Destek Verilmeli	3	4	<i>Türk yazarlara yer vermesi gerekiyor yoksa çocuk edebiyatında tamamen dışarıya bağımlı bir ülke oluruz (Y_1).</i>
Yazar Rol Model Olmalı	1	2	<i>Ben yazarı rol model olarak görmek istiyorum. Hele hele çocuğun gözü önündeki yazarları o şekilde... (Y_15).</i>
Yazarlık Atölyeleri Açılmalı	2	2	<i>Çocuk yazarlarının ve çocuk editörlerinin zaman zaman bir araya geldiği workshop tarzı atölye tarzı çalışmalar yapılması gerekiyor (Y_4).</i>
Yazar Eğitimci Vasfını Ön Planda Tutmalı	1	1	<i>İlk olarak eğiticilik... Ben bir çocuğun kalbine gönlüne nasıl dokunurum... (Y_15).</i>
Yazar Çocuk Gözüyle Bakabilmeli	1	1	<i>Ben Çocuk Olsaydım bunu nasıl değerlendiririm benim içimde nasıl bir etki bırakırdı (Y_12).</i>
Yazarların Çocuklarla Buluşması Gerekliği	1	1	<i>Göz göze sohbet etmeyi, muhabbet etmeyi, okullarına gitmeyi, seminerler yapmayı çok önemsiyorum (Y_12).</i>
Yazarların Mizacına Uygun Yazması Gerekliği	1	1	<i>Ben kendi mizacıma uygun olduğu için macera, bilim kurgu yazıyorum (Y_1).</i>
Yerli Ürün Veren Yazarların Artması	1	1	<i>Yerli yazarların ürettiği kitapların sayısında da artış var (Y_5).</i>
Alt Tema: Okur	5	8	
Çocuklar Kitap Konusunda Bilinçlendirilmeli	2	3	<i>Hani çocukları doğru bilgilendirmek lazım (Y_15).</i>
Okur Talebinin Çocuk Kitaplarına İlgiyi Artırması	2	2	<i>Burada bir pazar oluştuğu çocuk kitaplarına da ağırlık vermeye başladılar (Y_17).</i>
Kitap Seçiminde Okuyucunun Yeterli Olması	2	2	<i>Çocuk edebiyatındaki kaliteyi tam olarak belirleyebilecek okur kitlesinin olmaması bir handikap (Y_13).</i>
Nasıl Olsa Çocuklar Okuyacak Fikrinin Hâkim Olması	1	1	<i>Nasıl olsa çocuklar okuyacak canım noktasına gelindi (Y_11).</i>
Alt Tema: Editör	2	4	
Editörlerin İyi Yetiştirilmesi Gerekliği	1	3	<i>Editörlerinin de iyi yetiştirilmesi gerekiyor (Y_4).</i>
Yayımların Ciddi Bir Editör Denetiminden Geçmesi Gerekliği	1	1	<i>Doküman geldiği zaman ciddi bir editör kontrolünden geçirdikten sonra...(Y_11).</i>

“Paydaşlar” teması çocuk yayıncılığı sürecinde yer alan paydaşlara yönelik kodlardan oluşmuştur. Paydaşlar temasında, 13 farklı yazara ait görüşten 77 kod elde edilmiştir. Temaya ait toplam 5 alt tema elde edilmiştir. En fazla koda sahip alt tema 11 yazardan 26 kodla “yayınevi” alt temasına ait olduğu görülmüştür. Bu temadaki kodlar çocuk yayıncılığında yayınevi, kurum ve kuruluşlar, yazar ve editör paydaşlarıyla ilgili sorunlar yaşandığını göstermiştir. Yine bu kodlarda paydaşlarla ilgili sorunların çözümüne yönelik çocuk kitabı yazarlarının önerileri olduğu görülmüştür.

Tür ve İçerik Temasına İlişkin Bulgular

“Tür ve içerik” temasına ilişkin bulgulara ait kod tablosu ve kodlamalardan seçilmiş örnek alıntılar Tablo 2’ de verilmiştir.

Tablo 2.

Tür ve İçerik Teması Kod Tablosu

Tema, Alt Tema ve Kodlar	Kaynak Sayısı	Kod Sayısı	Kodlara Ait Örnek Alıntılar
Tema: Tür ve İçerik	15	73	
Alt Tema: Çeviri	10	23	
Çeviri Eserler Çocuğa ve Kültüre Göre Uyarlanmalı	5	9	<i>Bize uygulamadan kopyalıyorlar (Y_2).</i>
Yerli Yayınların Yabancı Dillere Çevirilerinin Yapıldığı	4	5	<i>Uluslararası fuarlarda artık Türk çocuk edebiyatı kitaplarının bağlantıları yapılıyor, tercüme yapıyor (Y_7).</i>
Çeviri Kitapların Gereğinden Fazla Olması	4	4	<i>Tercüme eserler piyasaya çok girdi (Y_13).</i>
Maliyeti Az Olan Çevirilerin Yayıncılığa Engel Olması	3	3	<i>Bir ressama para vermek yerine gidersin yabancı bir kitabı Türkiye'ye satın alır getirirsin. Çok daha ekonomik (Y_4).</i>
Çevirilerin Özensiz Yapılması	2	2	<i>Yabancı eserlerin telifsiz rastgele tercümeleri ile karşı karşıyayız (Y_11).</i>
Alt Tema: Türlerin Gelişimi ve Tercihler	8	17	
Doğru Şeyler Yazmak Yerine Popüler Konulara Yönelme	1	2	<i>Yazarlar doğru şeyler yazmak yerine popüler şeyler yazmaya başladılar (Y_10).</i>
Bilgi İçeren Kitapların Çokluğu	2	2	<i>Yani mesela bazı böyle çok fazla bilgi bombardımanı diyebileceğimiz kitaplar... (Y_12).</i>
Bazı Kitapların Tür Özelliği Taşımaması	1	2	<i>Yani dediğim gibi bunlara tür adı koymak çok zor hikâye desem içinde insan var olağanüstü olaylar var. Masal desem folklor yok (Y_10).</i>
Fantastik Konuları İşleyen Kitapların Tercih Edilmesi	2	2	<i>Fantastik öğeler olan macera olan kitaplar hakikaten bilim kurgu olan kitaplar çocukların meraklarını daha celp ediyor (Y_1).</i>
Dergiciliğin Tükenmekte Olduğu	2	2	<i>Dergicilikte Türkiye'de kurumaya yüz tutmuş bir dere gibi, dergi ile çocuğu keştiiremiyoruz (Y_6).</i>
Yeni Kitapların Çocuklara Hitap Ettiği	2	2	<i>Güncel kitapların günümüz çocuklarına hitap ettiğini düşünüyorum (Y_17).</i>
Çizgi Romancılığın Zayıf Olduğu	1	1	<i>Daha önce tutmuş olan çizgi roman Çocuk çizgi romanlarını bir türlü güçlendiremiyorlar (Y_6).</i>
Teknoloji Konulu Kitapların Çocuklara Cazip Gelmesi	1	1	<i>İçinde teknolojiyi olan kitaplar çocuklara daha cazip geliyor (Y_6).</i>
Şiir Türünün Bitme Noktasına Geldiği	1	1	<i>Artık kime sorarsanız, çocuk şiir kitabı diye bir şey kalmadı (Y_10).</i>
Öykünün Daha Çok Tercih Edilmesi	1	1	<i>Öykü daha çok tercih edilir (Y_9).</i>
İçeriğin Son Yıllarda Daha da Gelişmesi	1	1	<i>Son yıllarda çok ciddi mesafe kat ediyor (Y_5).</i>
Alt Tema: Dil ve Anlatım	6	10	
Yazarlar Türkçeye Hâkim Olmalı	4	5	<i>Türkçenin inceliklerini ve kökenlerini biraz bilmesi lazım yani bir zenginlik katmalı (Y_7).</i>
Yazar Üsluba Dikkat Etmeli	2	2	<i>Söylediği şeyi orijinal bir üslupla söylüyor mu söylemiyor mu (Y_7).</i>

Yayınevleri Edebi Dile Önem Vermeli	2	2	<i>Macera Kitabını daha rahat okuyabilir ama bunu yazarken bile edebi dili kaybetmemek şartı ile yazmamız lazım (Y_11).</i>
Uydurma Kelimelerin Çok Kullanılması	1	1	<i>Verdiğimiz eserler uyduruk kelimelerle dolu olduğu için büyük sancınız var (Y_11).</i>
Alt Tema: Görsellik	7	9	
Kaliteli Görsellere Sahip Yayınların Olması	3	4	<i>Daha önceki kitaplarda çocuk kitaplarında görseller daha az, daha niteliksiz idi. Ama şu anda çok daha iyi (Y_11).</i>
Görselliğin İstenilen Seviyede Olmaması	2	2	<i>Resimlemede çok gerideyiz (Y_13).</i>
Çizerlerin Bu İşe Yönelmesi	1	1	<i>Ressamlar bu işe yönelmeye başladı, dijital çizimciler bu işe yönelmeye başladı yazan (Y_17).</i>
Çizer Eksikliğinin Gelişimi Engellenmesi	1	1	<i>Biraz da ressamalara bağlı olarak gelişen bir şey ... çocuk edebiyatı ressamları diyebileceğimiz ressamların da sayısı fazla değil (Y_7).</i>
Çizer ve Yazar Arasında Çelişki Yaşanması	1	1	<i>Çizen edebiyattan habersiz, yazan çizimden habersiz. Böyle bir paradoks ile karşı karşıyayız (Y_6).</i>
Alt Tema: Kahraman	3	8	
Kitaplarda Doğru Rol Modellerin Sunulmaması	2	4	<i>Çocuklarımıza kitaplarımızla, masallarımızla, filmlerimizle doğru rol modeller sunmamız lazım (Y_16).</i>
Kültürümüze Ait Kahramanların İşlenmesi Gerekliği	2	2	<i>Bu bize ait bir değer değil bizim medeniyetimize ait bir değer değil bizim tarihi kahramanlarımız var (Y_6).</i>
Popüler Kitaplarda Yanlış Örneklerin Olması	1	2	<i>Çizmeli Kedi, Ali Baba ve Kırk Haramiler, Alâeddin'in Sihirli Lambası var. Bu tür masallara baktığımız olumsuz örnekler var (Y_16).</i>
Alt Tema: Değerler	5	6	
Toplumsal Değerlere Uygun Yayınların Olması Gerekliği	4	4	<i>Herhangi bir madde satmak gibi bir olay değil, niteliklisini topluma faydalısını dini ve milli değerlerimize uygun olanını üretsinler (Y_12).</i>
Yayınevlerinin Değerlere Daha Fazla Dikkat Etmesi Gerekliği	2	2	<i>Çocuk kitabı okuduğu zaman toplum değerleri ile uygun yetişip yetişmedi konusunda tereddütlerimiz var (Y_11).</i>

“Tür ve İçerik” teması çocuk yayınlara ait tür ve içeriklere yönelik kodlardan oluşmuştur. Bu temada 15 farklı yazara ait görüşten 73 kod elde edilmiştir. Temaya ait toplam 6 alt tema elde edilmiştir. En fazla koda sahip alt tema 10 yazardan 23 kodla “çeviri” alt temasına aittir. Bu temadaki kodlar çeviri, türlerin gelişimi, dil ve anlatım, görsellik, kahraman, değerler ile ilgili yazar görüşlerinden oluşmuştur. Görüşlerde bu temalarla ilgili olumlu durumlar olmasına rağmen daha çok olumsuz durumların yaşandığını görülmüştür.

Yayıncılığın Durumu Temasına İlişkin Bulgular

“Yayıncılığın Durumu” temasına ilişkin bulgulara ait kod tablosu ve kodlamalardan seçilmiş örnek alıntılar Tablo 2’te verilmiştir.

Tablo 3.

Yayıncılığın Durumu Teması Kod Tablosu

Tema, Alt Tema ve Kodlar	Kaynak Sayısı	Kod Sayısı	Kodlara Ait Örnek Alıntılar
Tema: Yayıncılığın Durumu	14	34	
Çocuk Yayıncılığında Gelişim ve Değişimin Yaşanması	8	12	<i>Her türlü yayın geliyor bilimsel dini eğlence odaklı ya da eğitim odaklı (Y_14).</i>
Yayıncılığın İyi Bir Durumda Olmadığı	6	7	<i>Türkiye’de çok iyi bir durumda olduğunu söyleyemem (Y_14).</i>
Yayıncılığın Son Yıllarda Gelişim Göstermesi	5	5	<i>Türkiye’de son 10 yıl içerisinde 15 yıl içerisinde gerçekten çocuk yayıncılığı alanında oldukça nitelikli bir gelişim oldu (Y_9).</i>
Yayıncıların Dikkatli Olmaması	3	3	<i>Çocuk edebiyatı konusunda Türkiye’de yayıncılarımızın hassasiyeti var diyemeyeceğim (Y_11).</i>
Taklitçi Bir Yayıncılığın Olması	1	3	<i>Ülkemizde çocuk yayıncılığı taklit üzerine gidiyor (Y_9).</i>
Dünya Yayıncılığıyla Etkileşim İçinde Olması	1	2	<i>Biz kendi seviyemize indiremeyeceğimize göre onlarla temas ettiğimiz sürece biz ister istemez kendi kalitemizi yükseltmek zorundayız (Y_13).</i>
Son Çocukluk Döneminde Bir Boşluğun Olması	1	1	<i>En çok ergenlik, 7 ve 8. sınıftan sonra kaybediyoruz, bu boşluğu dolduracak yazarların olması lazım (Y_15).</i>
Yetişmiş Elemanın Olmaması	1	1	<i>Yetişmiş eleman yok yazarlar önemsenmiyor (Y_2).</i>

“Yayıncılığın Durumu” teması çocuk yayıncılığına yönelik kodlardan oluşmuştur. Bu temada, 14 farklı yazara ait görüşten 34 kod elde edilmiştir. Bu temadaki kodlar yayıncılığın geliştiğini ancak bu gelişimle birlikte çeşitli sorunların yaşandığını göstermiştir.

Çocuk Gelişimi ve Yayın Temasına İlişkin Bulgular

“Çocuk Gelişimi ve Yayın” temasına ilişkin bulgulara ait kod tablosu ve kodlamalardan seçilmiş örnek alıntılar Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4.

Çocuk Gelişimi ve Yayın Teması Kod Tablosu

Tema, Alt Tema ve Kodlar	Kaynak Sayısı	Kod Sayısı	Kodlara Ait Örnek Alıntılar
Tema: Çocuk Gelişimi ve Yayın	7	14	
Çocukların Gelişimlerine Zarar Verebilecek İçeriklerin Olması	4	8	Öncelikle çocuk pedagojisine uygun olacak çocuk psikolojisine uygun olacak. Çocuklara yanlış alışkanlık kazandırılmasının önünü kesmemiz gerekiyor (Y_11).
Çocukların Hayal Dünyasına Hitap Eden Yayınların Olması Gerektiği	3	4	Yayın hayal gücünü ne kadar tetikliyor veya uçuruyor, çocuğa pencereler kapılar açıyor mu (Y_7).
Yazarların Çocuk Gelişimini Bilmesi Gerektiği	2	2	Bir kere, yazarda çocuk bilgisi çocuk psikolojisi gibi alanlarda çok çok iyi olması lazım (Y_13).

“Çocuk Gelişimi ve Yayın” teması yayınların çocuk gelişimine uygunluğuna yönelik kodlardan oluşmuştur. Bu temada, 7 farklı yazara ait görüşten 14 kod elde edilmiştir. Bu temada çocuk gelişimini olumsuz etkileyebilecek yayınların olduğuna ilişkin kodlar yer almıştır.

Medya ve Teknolojinin Etkisi Temasına Yönelik Bulgular

“Medya ve Teknolojinin Etkisi” temasına ilişkin kod tablosu ve kodlamalardan seçilmiş örnek alıntılar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5.

Medya ve Teknolojinin Etkisi Teması Kod Tablosu

Tema, Alt Tema ve Kodlar	Kaynak Sayısı	Kod Sayısı	Kodlara Ait Örnek Alıntılar
Tema: Medya ve Teknolojinin Etkisi	10	12	
Çizgi Filmlerin Diğer Türleri Bastırması	4	4	Şu anda öncelik çizgi filmler kitap her zaman olduğu gibi en sonda geliyor (Y_2).
Medyanın Yayıncılığa Engel Olması	3	3	Şu an çocuklar medyayla çok ilişkili kitaptan daha uzaklaşmaya yatkın tabi (Y_1).
Medyanın Niteliksiz Kitapların Satışını Artırması	2	3	Reklamı çok yapılan, çocuklara faydası olmayan kitaplar daha meşhur olduğu için çocuklar bunları tercih edebiliyorlar (Y_17).
Sosyal Medyanın Edebiyatın Yerini Alması	1	1	Youtuberlar, sosyal medya çocuk edebiyatı ve medyasının yerini almış durumda tamamen (Y_10).
Bilinçsiz Teknoloji Kullanımının Okumaya Engel Olması	1	1	Kitabın albenisi azalıyor, teknolojiyi tüketmek kolay, onu seyretmek daha zevkli (Y_12).

“Medya ve Teknolojinin Etkisi” temasında medya ve teknolojinin çocuk yayıncılığına etkisine ilişkin kodlar yer almaktadır. Bu temada 10 farklı yazara ait görüşten 12 kod elde edilmiştir. Bu temadaki kodlar medyanın ve teknolojinin çocuk kitapları üzerinde olumsuz etkilerinin olduğunu göstermiştir.

Ekonomi Boyutu Temasına İlişkin Bulgular

“Ekonomi Boyutu” temasına ait kod tablosu ve kodlamalardan seçilmiş örnek alıntılar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6.

Ekonomi Boyutu Teması Kod Tablosu

Tema, Alt Tema ve Kodlar	Kaynak Sayısı	Kod Sayısı	Kodlara Ait Örnek Alıntılar
Tema: Ekonomi Boyutu	7	11	
Ticari Kaygının Ön Planda Olması	3	5	<i>Her kitabı kazanmak amacıyla basıp piyasaya sürerek çocukların eline ulaştırılmaması gerekiyor (Y_11).</i>
Kitap Maliyetinin Fazla Olması	3	3	<i>Çok uğraşyoruz yaptığımızı yayınlamıyoruz. Yayınlar çok pahalıya patlıyor (Y_2).</i>
Satışların İyi Olması	1	2	<i>Çocuk kitaplarında çok müthiş bir satış da var (Y_15).</i>
Ekonomik Hareketlenmenin Yayıncılığı Etkilemesi	1	1	<i>Kâğıt fiyatı yükseliyor yayıncılık değişiyor (Y_15).</i>

“Ekonomi Boyutu” temasında yayın sürecinde yaşanan ekonomik kaygılar ve bu kaygıların yayıncılığa yansımalarına yönelik kodlardan oluşmuştur. Bu temadaki kodlar çocuk yayıncılığında çeşitli ekonomik sorunların yaşandığını göstermiştir. Temada 7 farklı yazara ait görüşten 11 kod elde edilmiştir.

Dağıtım Temasına İlişkin Bulgular

“Dağıtım” temasına ilişkin kod tablosu ve kodlamalardan seçilen örnek alıntılar Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 4.

Dağıtım Teması Kod Tablosu

Tema, Alt Tema ve Kodlar	Kaynak Sayısı	Kod Sayısı	Kodlara Ait Örnek Alıntılar
Tema: Dağıtım	6	9	
Dağıtım Sorununun Yaşanması	6	7	<i>Dağıtım ağı sorunları bir çocuk kitabı basmak herhangi bir roman şiir Öykü basmaktan daha zor (Y_4).</i>
Devletin Dağıtım Sorununu Çözmesi Gerekliği	1	1	<i>Devlet belki düzenleyici bir işlev üstlenerek Tarafsız bir şekilde nesnel ucuz pratik bir dağıtım ağını örgütleyebilir (Y_7).</i>
Dağıtım Maliyetinin Çok Yüksek Olması	1	1	<i>Yüksek bir maliyeti var dağıtımın (Y_7).</i>

“Dağıtım” temasında çocuk yayıncılığının dağıtım süreci ile ilgili kodlar yer almıştır. Temada 6 farklı yazara ait görüşten 9 kod elde edilmiştir. Bu tema yayıncılıkta dağıtım sorunlarının yaşandığını gösteren kodlardan oluştuğu görülmüştür.

Tartışma

Bu araştırma, Türkiye’de çocuk yayıncılığının durumunu tespit etmeye odaklanmıştır. Araştırma sonucunda; Türkiye’de çocuk yayıncılığının geliştiği ve bir değişimin yaşandığı, bununla birlikte; yayınevi, kurum ve kuruluş, yazar, okur, editör, çeviri eser, tür ve içerik, dil ve anlatım, görsellerin kalitesi, kahramanların sunumu, değerlerin aktarımı, medya ve teknolojinin olumsuz etkisi, ekonomik kaygı ve dağıtım sorunlarının yaşandığı görülmüştür.

Çocuk yayıncılığında gelişim ve değişimin yaşandığı, özellikle son yıllarda yayıncılığın gelişim gösterdiği görülmüştür. Aynı zamanda dünya yayıncılığı ile de bir etkileşim içinde olduğu dile getirilmiştir. Bu durumun Türk çocuk yayıncılığı için önemli bir gelişme olduğu söylenebilir. Buna rağmen yazarlar yayıncılığın iyi bir durumda olmadığına dair görüşler bildirmiştir. Yayıncıların dikkatli olmadığı, taklitçi bir yayıncılığın olduğu, yetişmiş eleman sorunun olduğu yazar görüşlerine yansımıştır. Bazı yazar ve çizerlerin kötü ürünleri taklit ettikleri görülmüştür (Sever vd., 2016:58). Yazar görüşlerine göre yayıncılıktaki gelişimin problemlili olduğunu kabul etmek gerekir. Bu değişim ve gelişimi avantaja çevirmek için bütün paydaşların koordineli bir şekilde çalışması ve yayıncılığın daha da ciddiyetle yürütülmesi gerektiği görülmektedir.

Paydaşlar temasında en fazla görüşün yayınevlerine yönelik olduğu görülmüştür. Yayınevine yönelik yapılan yorumların çok olması yazarların ilk muhatabının yayınevi olmasından kaynaklanabilir. Yayınevleri ile ilgili yorumların genellikle olumsuz olduğu görülmüştür. Yayınevlerinin ticari kaygıları ön planda olduğu, daha bilinçli olması gerektiği, kaliteli yayın yapan yayınevlerinin az olduğu ve devlet denetiminde olması gerektiği gibi olumsuz durumlar yazar görüşlerine yansımıştır. Buna karşın çocuk yayınevlerinin yayıncılığın gelişimine katkı sağladığı belirtilmiştir. Yayınevinin ticari bir yönünün olduğu da düşünülürse ekonomik kaygıların yaşanabileceği kabul edilebilir. Ancak çocuk eğitiminin hassas bir konu olması durumun ciddiyetini de gösterir. Yayınevlerinin paydaşları bir araya getirme özelliği düşünüldüğünde, ticari kaygının ön planda olması yayının niteliğini olumsuz etkileyecektir. Yayınevlerinin nitelikli olması için tedbir alınması ya da belli bir denetleme mekanizmasının olması gerektiği görülmektedir.

Kurum ve kuruluşların yayıncılığa olan desteğinin yeterli olmadığı görüşünün ağır bastığı ve devletten beklentilerin fazla olduğu görülmüştür. Devlete ait kurumların da yayınevi açarak yayıncılığa destek olması gerektiği belirtilmiştir. Bunun tam tersi bir görüşte devletin yayıncılığa yönelik desteğinin olduğu belirtilmiştir. Daha çok belediyeler tarafından yürütülen fuarların yayıncılığın gelişimine katkı sağladığı dile getirilmiştir. Benzer bir şekilde Avcı (2006), kitap fuarlarının yayıncılığa ilgiyi artırdığını, kitaplardaki resim anlayışını, yayınevi bakışını değiştirdiğini vurgulamıştır. Tüm paydaşların bir araya gelmesini sağlayan fuarların da yayıncılıktaki gelişmelere öncülük ettiği görülmektedir.

Yazar alt temasında yazarlarla ilgili sorunlar ve öneriler dile getirilmiştir. Yazarlara destek verilmesi gerektiği, yazarlık atölyeleri açılması gerektiği vurgulanmıştır. Yazar yetiştirmede ülkemizde daha ciddi çalışmaların yapılması gerektiği ortadadır. Yazarların diğer yazarlardan beklenti içinde olduğu görülmüştür. Yazarların rol model olması, eğitimci vasfının olması gerektiği, mizaçlarına uygun bir şekilde yazmaları gerektiği, dile getirilmiştir. Yazarların tecrübeli yazarlar tarafından eğitilmesi birçok sorun için çözüm olabilir. Ülkemizde kendi kendini yetiştiren yazarların daha kurumsal hale gelmesi ya da okullaşması gerektiği görülmektedir.

Çocukların çok okuduğu ve kitap seçiminde iyi olmadıkları, bu süreçte çocuklara yardımcı olunması ve çocukların bilinçlendirilmesi gerektiği görüşü ağır basmıştır. Yayıncılıkta nasıl olsa çocuklar okuyacak fikrinin hâkim olduğu vurgulanmıştır. Bu görüş oyucunun seçme kriterinin olmadığını gösterir niteliktedir. Bu sorun anne, baba ve öğretmenlerin rehberliğiyle çözülebilir.

Bir diğer sorunun editör paydaşı olduğu görülmüştür. Yazarlar görüşleri editörlerin yetersiz olduğu ve yayınların ciddi bir editör denetiminden geçmesi gerektiğini vurgulamıştır. Yazarların editör ihtiyaçları kitapların kusursuz çıkması kaygısıyla açıklanabilir. Editör kavramının çocuk yayıncılığında ele alınması gereken bir konu olduğu görülmektedir.

Paydaş teması yayıncılıkta paydaş kaynaklı sorunların olduğunu göstermiştir. Çocuk edebiyatının paydaşları olan yazar, çizer ve yayınevlerine önemli görevler düştüğü görülmektedir (Gönen vd., 2012; Lüle, 2007). Yayıncılığın tüm paydaşların iş birliği içinde olması gereken bir faaliyet olduğu ortadadır.

Çeviri ile ilgili fazla sayıda kod tespit edilmiştir. Yazarlar çevirilerin kültürümüze uyarlanması gerektiğini sıkça tekrar etmiştir. Çocukların evrensel kültürlerden edineceği kazanımlar olacaktır ancak kendi kültürümüze ait bir edebi dil ve tavır içinde olmamız gerektiği yazar görüşlerinden çıkarılabilir. Yazarlar Türkçe eserlerin de yabancı dillere çevrildiğine dair görüş bildirmiştir. Türkçe eserlerin çevrilmesi hem yayıncılık hem edebiyat açısından önemli bir gelişme olarak görülebilir. Yazarlar çeviri kitapların fazlalığını ve maliyeti az olan çevirilerin yayıncılık önünde bir engel olduğunu ve çevirilerin özensiz yapıldığını bildirmiştir. Niteliksiz çevirilerin yayıncılık ve edebiyat açısından bir tehdit olduğu görülmektedir.

Yazarların doğru olan yerine popüler olanı tercihi, bazı kitapların tür özelliği taşınamaması, olumsuz bir durum olarak görülmüştür. Bu görüşler edebi türler açısından bir sorun olarak görülebilir. Popülaritenin yayınlar üzerinde de ciddi bir sorun olduğu yazarların kaygıları arasındadır. Yazarlar fantastik, bilgilendirici, öykü ve teknoloji konulu türleri tercih ettiklerini bildirmiştir. Çocuk dergiciliğinin, çizgi romanın ve şiir türünün bitmekte olduğu kaygısı yazar görüşlerine yansımıştır. Bu türlerin azalması değişim, ciddiyetinin anlaşılması ya da talebin olmaması gibi sebeplerle açıklanabilir.

Yazarların Türkçeye hâkim olması, üsluba dikkat etmeleri gerektiği yazar görüşlerine yansımıştır. Aynı zamanda yayınevlerinin de edebi dile önem vermeleri gerektiği belirtilmiştir. Çocuk yayınları için böyle bir kaygının yaşanması normaldir. Ancak özensiz dil ve anlatımın çocukların dil edinim sürecini ve okuma zevkini olumsuz etkileyebileceği unutulmamalıdır. Çocuk yayıncılığında beklenen işlev yerine gelmeyecektir.

Yazarlar kaliteli görsellere sahip yayınların olduğunu belirtmiştir. Ancak başka yazarlara ait görüşler durumun böyle olmadığını görsellerde sorunlar yaşandığını göstermiştir. Çizerlerin bu işe yönelmesine rağmen iyi çizerlerin az olduğu belirtilmiştir. Yine resimle metin arasında uyumsuzluk problemi olduğu dile getirilmiştir. Gönen vd., (2012) çalışmasında resim metin ilişkisine dikkat edildiği, sonucuyla bu çalışmanın bulgularıyla çelişmektedir. Çocuğun hayal dünyasını olumsuz etkileyecek eserler olduğu ifade edilmiş, bu konuya dikkat edilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur. Gönen vd. (2016) çalışmasında çocukların gelişimine uygun olmayan çeşitli kitapların olduğunu sonucuna ulaşmıştır.

Yazarlar, yayınlarda doğru rol modellerin sunulmadığını dile getirilmiştir. Bu durumun popüler kitaplarda da mevcut olduğu vurgulanmıştır. Başka bir kodda kültürümüzden kahramanların sunulması gerektiği çözüm olarak gösterilmiştir. Çocuk kitaplarında önemli bir öge olan kahramanların bozulması çocuk kitapları için önemli bir sorun olarak görülmelidir. Bugün çocuklara dayatılan kahramanların çocuklara zarar verdiği görülmektedir (Sever vd., 2016).

Yazarlar toplumsal değerlere uygun yayınların olması gerektiğini ve yayınevlerinin de bu konuya dikkat etmesi gerektiğini belirtmiştir. Popüler kültürle kaybolan çocukların kendi kültürümüzle kazanılması gerektiği görülmektedir (Sever vd., 2016). Çocuk kitaplarının değerlere ve karakter eğitimine uygun olarak yayınlanması gerektiği görülmektedir (Gönen vd., 2016). Kahramanların kültürümüzden olması gerektiğinin değerler temasında da çıkması dikkat çekicidir.

Yazarlar çocuk gelişimini olumsuz etkileyebilecek içeriklere yer verildiğini sıkça dile getirmiştir. Bu durum yayınlar için ciddi bir problem olarak görülebilir. Yazarların çocuk gelişimini bilmesi gerektiği görüşü çözüm önerisi niteliğindedir. Benzer bir şekilde başka bir görüşte çocukların hayal dünyasını geliştiren yayınlara yer verilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Çocuğun gelişimini göz önünde bulundurmayan yazarların çocuk gelişimine zarar vereceği unutulmamalıdır (Sever vd., 2016).

Medya ve teknolojinin yayıncılık üzerindeki olumsuz etkisi yazar görüşlerine yansımıştır. Medyanın ilgi çekici yayınlarından olan çizgi filmlerin diğer türleri bastıracağı dört farklı yazar tarafından belirtilmiştir. Çizgi filmin çeşitli yönlerden faydaları olabilir ancak diğer türleri bastırarak boyuta gelmesi diğer türlerin çocuklara olan faydasını engelleyecektir. Medyanın hemen her alanda yanlış ve gereksiz kullanımının olumsuz etkilerinin çocuk yayıncılığını da etkilediği görülmektedir. Sosyal medyanın edebiyatın yerini alması bilinçsiz kullanımın okumaya etkisi yazarlar tarafından bildirilmiştir. Tabletlerin, oyunların çocuk edebiyatını olumsuz etkilediği görülmektedir (Sever vd., 2016).

Yayıncılığın ekonomik boyutu yazar görüşlerine yansımıştır. Yayıncılıkta ticari kaygının ön planda olduğu vurgulanmıştır. Kitap basma ve satma kaygısının kitabın niteliğinin önüne geçtiği görülmüştür (Sever vd., 2016:62). Bu durumun, yayının niteliğini etkileyeceği düşünülmelidir. Kitap maliyetinin fazla olması durumu yayıncılığın önünde bir engel olarak düşünülebilir. Bir başka kodda ise satışların iyi olduğu vurgulanmıştır. Yine ekonomi ile bağlantılı olan başka bir

görüŖte dağıtım sorunlarının yaşandığı dile getirilmiŖtir. Yayının ürün olarak ortaya çıkması kadar zor olan bir boyutunun da okuyucuya ulaşmak olduğu düşünöldüğünde bu sorunun önemli olduğunu belirtmek gerekir. Başka bir yazar dağıtım sorunun devlet tarafından çözülebileceği görüşünü öne sürmüŖtür. Yazarların yayınları çocuklarla buluşturma sorumluluğu taşıdıkları görölmektedir (Sever vd., 2016). Bu görüşler doğru, ilkeli çocuk yazını ürünlerinin çocuklarımıza sunulması ve ulaştırılması gerektiği (Lüle, E. (2007) üzerinde daha fazla durmamız gerektiğini göstermektedir.

Sonuç ve Sınırlılıklar

Türkiye’de yayıncılığın değişim ve gelişim sürecinde olduğu görölmektedir. Bu değişim ve gelişimin olumlu etkilerinin olduğu ancak beraberinde sorunları da getirdiği görölmektedir. Paydaşlara, kurum ve kuruluşlara, yazar, editör, yayınevi ve dağıtımçıya önemli görevler düşmektedir. Yayınlar içerik ve fiziksel özellikler açısından sorunlar taşımaktadır. Medya, teknoloji, dağıtım, ekonomi gibi dış etkenlerin yayıncılığı olumsuz etkilediği, yayını edinme sürecinin daha bilinçli hale getirilmesi gerektiği, akademik anlamda çalışmaların yetersiz olduğu görölmektedir. Nitelikli bir çocuk yayını üretmede sorumlu kişilere önemli görevler düşmektedir (Yağcı, 2007).

Çocuk yayıncılığının Türkiye’deki genel durumuyla sınırlı olan bu çalışmanın, tespit edilen her bir soruna yönelik sınırlandırılmış çalışmalara öncülük edeceği düşünölmektedir. Her bir temanın ayrı bir çalışma şeklinde ele alınması alana katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Alpay, M. (1999). Türkiye’de Çocuk Yayınları. B. Onur (Ed.), *2.Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi 6-8 Kasım 1998 içinde* (s. 91-94).
- Asutay H. (2013). Çocuk yazınının fantastik dünyası: Masallar. *Turkish Studies*, 8(13), 265-278.
- Asutay H. (2014). Çocuk ve gençlik yazınında fantastik kavramı. *Türk Dili Dergisi*, 107(756), 642-652.
- Ateş, K. (1998). Cumhuriyet yıllarında çocuk romanı. B. Onur (Ed.), *2.Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi 6-8 Kasım 1998 içinde* (s. 237-248).
- Avcı F. (2006). Geçmişten günümüze çocuk kitaplarındaki resimler. S. Sever (Ed.), *2. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu içinde* (s. 393-395).

- Balcı, A. (2012). Türkiye'de Çocuk Edebiyatı Üzerine Hazırlanan Lisansüstü Tezler Hakkında Bir Meta-Analiz Çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), 195-206.
- Bayat N., ve Çetinkaya G. (2017). Şiirsel yapı açısından çocuk şiirleri. *Mediterranean Journal of Humanities*, 7(1), 67-68.
- Bozdağ, F. (2006) Çocuk kitaplarında sistematik yayın sorunu ve çözüm önerisi. S. Sever (Ed.) 2. *Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu* içinde (s. 363-372).
- Creswell, J. W. (2018). Nitel araştırma yöntemleri. [*Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches*] (M. Bütün & S. B. Demir, Çev.; 4. baskı). Siyasal Kitabevi. (Orijinal kitabın yayın tarihi 2013)
- Dedeoğlu, H., Şahin, A. E., Ulusoy M. ve Ertem İ. S. (2011). Çocuk dergileri üzerine bir içerik analizi: Bilim çocuk ve National Geographic Kids. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9, 27-38.
- Demircan, C. (2006). TÜBİTAK çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 12-27.
- Dilidüzgün, S. (2012). *Çağdaş çocuk yazını: Yazın eğitime atılan ilk Adım*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Dursunoğlu, H. (2007). Çocuk-Edebiyat ve Çocuk Edebiyatı. Ö. Yılar, L. Turan (Ed.) *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı* içinde (1-36). Ankara: Pegem-A.
- Erten, A. (2014). Çeviri çocuk edebiyatının temel sorunları ve çözüm önerileri. *Türk Dili Dergisi* 107(756), 675-681.
- Gönen, M., Aydos, E. H., Şentürk, Ç., Karacan, G., Kahraman, C., ve Tuna, P. (2013). Resimli çocuk kitaplarının içerik ve fiziki özelliklerinin incelenmesi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 1-14.
- Gönen, M., Karakuş, H., Uysal, H., Kehci, A., Ulutaş, Z., ve Kahve, Ö. (2016). Resimli çocuk kitaplarının içerik ve resimleme özelliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(4), 724-735.
- Gönen, M., Uygun, M., Erdoğan, Ö., ve Katrancı, M. (2012). Resimli çocuk kitaplarının fiziksel, içerik ve resimleme özellikleri açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(196), 258-272.
- Güleryüz, H. (2006). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Hasırcı, S. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının çocuk edebiyatına ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla analizi. *Journal of International Social Research*, 10(51), 717-728.
- Kansu-Yetkiner, N., Duman, D., Yavuz, Y., Avşaroğlu, M. (2018). Erken cumhuriyet döneminden günümüze çocuk edebiyatındaki çevre odaklı kültürel sözcüklerin çevirisine niceliksel bir yaklaşım. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 29(2), 57-82.
- Kavcar, C. (1998). 75 Yılda Türk çocuk şiiri. 2. *Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi 6-8 Kasım 1998 içinde* (s. 229-236).
- Kolaç, E., Demir, T. ve Karadağ, R. (2012). Öğretmen adaylarının dil eğitiminde çocuk edebiyatı metinlerinin kullanımına yönelik görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 161(161), 195-212.
- Lüle, E. (2007). Yedi farklı çocuk kitabının çocuk yazını ilkelerine uygunluğunun değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 17-30.
- Maden, S. (2007). Aytül Akal'ın Çocuk Masallarında Anlatım Bozuklukları. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 14(33), 141-150.
- Oğuzkan, F. (2013). *Çocuk Edebiyatı* (10. Basım). Ankara: Anı Yayıncılık:

- Sever, S. (2013). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Tudem Yayınevi.
- Sever, S., Bulut S., Gülçiçek Esen, D. ve Yurtseven Yılmaz, H. (2016). *Bir çocuk edebiyatı ustası: Yalvaç Ural*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Süer Sezgin, N. (2006). Çocuk ve gençlik edebiyatında yayınevlerinden kaynaklanan sorunlar ve çözüm önerileri. S. Sever (Ed.) 2. *Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu* içinde (s. 37 –378)
- Şükran, K. (2007). Fantastik çocuk kitaplarında uzamın imgesel işlevi ve şiddet. *Journal of Arts and Sciences*, 7, 61-72.
- Telci, Ü. A. ve Durdağı, A. N. (2016). Çevirmen adaylarının çocuk ve gençlik edebiyatı hakkındaki farkındalık düzeyleri, H. Asutay ve ark. (Ed.), *Çocuk ve Gençlik Edebiyatında Barış Kültürü Kitabı* içinde (272-281). Trakya Üniversitesi Yayın No: 171.
- Temizyürek, F. (2003). Türkçe öğretiminde çocuk edebiyatının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13, 161- 167.
- Tosun, M. ve Arı S. (2016). Resimli hikâye çevirilerinde sembolik değerlerin aktarımı üzerine bir inceleme, H. Asutay ve ark. (Ed.), *Çocuk ve Gençlik Edebiyatında Barış Kültürü Kitabı* içinde (s. 254-262).
- Türkyılmaz, M. ve Kuş, Z. (2014). İlköğretim 100 Temel Eserde Çocuk Hakları, *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 39-63.
- Ungan, S. ve Demir, E. (2016). Günümüz çocuk edebiyatı yazarları ve eserleri üzerine bir inceleme. *Türk Eğitim Dergisi*, 1(1), 40-65.
- Yağcı, Y. (2007). Çocuk ve gençlerin kitaba ulaşmasındaki köprüler. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(1), 62-71.
- Yakar Y. M. (2014). Türk çocuk ve ilk gençlik edebiyatında polisiye. *Türk Dili Dergisi*, 107(756), 675-681.
- Yazıcı, D.N., Yıldız, C. ve Durmuşoğlu, M.C. (2018). Erken çocukluk dönemi resimli çocuk kitaplarının eğitsel özelliklerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1196-1209.
- Yazıcı Okuyan, H. (2009). Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin okuma saatlerinde kullanılan çocuk edebiyatı ürünlerini seçme ölçütleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(18), 135-159.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, D. (2016). Popüler çeviri çocuk romanlarının içerik bakımından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 36, 435-466.
- Yılmaz, O. ve Yakar, Y. M. (2018). Türk çocuk edebiyatında sorun odaklı yaklaşım. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, 3(6), 29-42.

Extended Abstract

In childhood, children's language development, cognitive development and all development areas show a rapid change (Gönen, Yazıcı, Aydos, Öztürk, & Akbaş, 2015; Yazıcı, Yıldız, & Durmuşoğlu, 2018). During this period, the children should be introduced to publications that

support their development. Children's publications should be of a quality that contributes to the multidimensional development of children, enriches the spiritual world, and develops their perception power (Dursunoğlu, 2007). In order to meet the expectations, a special dedication should be made in the preparation of children's books (Gönen, Karakuş, Uysal, Kehci, Ulutaş, & Kahve, 2016). It is necessary to pay attention to the physical and content features of the books (Gönen, Uygun, Erdoğan, & Katrancı, 2012).

Broadcasting has been experiencing development and change in recent years in Turkey. It is possible to say that this growth has positive and negative effects. In addition to publishing houses that do quality publishing, there are publishing houses that cannot achieve a certain quality (Bozdağ, 2006).

Although there are problems in publishing, it is possible to say that a certain distance has been taken. For a healthy development, the number of poets, writers, publishers, publishers and publishers should increase rapidly, and the element of quality should be constantly taken into consideration (Kavcar, 1998). The author, who is an important stakeholder in children's publications, has the opportunity to better monitor change and development in this process. Therefore, authors, who are personally involved in the process of publishing and who can be regarded as the most important stakeholders, can interpret the situation in a more comprehensive way. In this study, it is aimed to determine the situation of children books' publishing in Turkey by referring to the author's opinions. For this purpose, the answer to the following question has been sought:

What are the authors' views on the situation of children books' publishing in Turkey?

Purpose

The phenomenology pattern, one of the qualitative designs, was used in the study. Phenomenology is to provide a deep understanding of the phenomenon experienced by a few individuals (Creswell, 2018: 83). In the study, in order to get to know children's publishing in Turkey more closely and in depth, the opinions of 15 experienced children's writers who are involved in publishing were consulted. The obtained data were loaded into Nvivo 12 qualitative data analysis program and analyzed by content analysis method.

Findings and Discussion

This research focuses on determining the status of children books' publishing in Turkey. As a result of the research, the development and change in children's publishing has been experienced, however, about child publishing in Turkey; Publishers, institutions and organizations, author, reader, editor, translation works, genre and content, language and expression, visuals, heroes, transfer of values, adversely affecting child development, negative impact of media and technology on development, economic concerns and child writer with distribution problems reflected in his views.

It has been observed that there has been development and change in children books' publishing, and especially in recent years, publishing has improved. It should be admitted that development in publishing is problematic according to the author's views. It seems that all stakeholders should work in a coordinated manner and publishing should be carried out more seriously in order to turn this change and development into an advantage.

In the theme of stakeholders, it was observed that the most opinions were directed to publishers. Negative situations such as the commercial concerns of the publishers in the foreground, the publishing houses should be more conscious, the few publishing houses with quality publishing and they should be under the control of the state were reflected in the author's views. On the other hand, it is stated that it contributes to the development of children's publishing houses. It seems that the publishers need to take measures or have a certain inspection mechanism to be qualified.

It has been observed that the opinion that the support of institutions and organizations is not sufficient for publishing prevails and the expectations from the state are high. It should be considered that the state can contribute positively to publishing.

In the sub-theme of the author, problems and suggestions about the authors are expressed. It was emphasized that authors should be supported and authorship workshops should be opened. Training of writers by experienced writers can be a solution to many problems. In our country, it is seen that self-taught writers need to become more institutional or schooled.

It has been observed that another problem is the editorial stakeholder. The authors emphasized that the editors were inadequate and that the publications should undergo a serious editorial control.

The editorial needs of the authors can be explained with the concern that the books will come out flawlessly. It has been observed that writers, illustrators and publishers, who are the stakeholders of children's literature, have important duties (Gönen et al., 2012; Lüle, 2007). It should be emphasized that publishing is an activity in which all stakeholders should cooperate.

A large number of codes related to translation have been identified. The authors often reiterated that translations should be adapted to our culture. The authors stated that Turkish works were also translated into foreign languages. It seems that unqualified translations are a threat to publishing and literature.

The authors' preference of the popular rather than truths, the fact that some books do not have genre features were seen as negative. Authors are concerned that popularity is also a serious problem with publications.

It was reflected in the writers' views that the authors should be fluent in Turkish and pay attention to style. It should be kept in mind that sloppy language and expression can negatively affect children's language acquisition process and reading pleasure.

It is stated that there are publications with high quality images. However, the opinions of other authors have shown that there are problems with the images that this is not the case. Gönen et al. (2012) contradict the findings of this study, with the result that attention was paid to the relationship between picture and text in their study. It is stated that there are works that will negatively affect the imagination of the child, and it was emphasized that this issue should be paid attention to. Gonen et al. (2016) found that there are various books that are not suitable for the development of children.

The authors stated that the correct role models were not presented in the publications. The corruption of heroes, which is an important element in children's books, should be seen as an important problem for literature. It should be emphasized that the heroes and heroic games imposed on children today are the enemies of all of us (Sever et al., 2016: 57).

The authors stated that there should be publications suitable for social values and that publishers should pay attention to this issue. It is seen that children's books should be published in accordance

with values and character education (Gönen et al., 2016). It is noteworthy that heroes should be from our culture and also appear in the theme of values.

The authors often stated that there were contents that could negatively affect child development. This situation can be seen as a serious problem for publications. The view that the authors should know child development is a solution proposal. It should not be forgotten that authors who do not take into account the development of the child will cause great damage to their development (Sever, et al.2016: 62).

It has been observed that the negative effects of the misuse and unnecessary use of the media in almost every field also affect children's publishing. It has been observed that tablets and games that are the addiction of children are enemies of children and literature (Sever, et al.2016: 54).

It was reflected in the views that publishing has economic problems. It has been emphasized that commercial concern is at the forefront in publishing. It has been observed that the anxiety of publishing and selling books overrides the quality of the book (Sever et al.2016: 62). It should be considered that this situation will directly affect the quality of the publication.

They put forward the view that the distribution problem can be solved by the state. It is seen that the authors bear the responsibility of bringing publications to children (Sever et al., 2016). These opinions show that we need to focus more on the right, principled children's writing products should be presented and delivered to our children (Lüle, E. (2007).

Conclusion and Limitations

It is seen that publishing in Turkey is in the process of change and development. This brings about positive effects of change and development, but also brings problems with it. It is seen that important duties fall on stakeholders, institutions and organizations, authors, editors, publishers and distributors have important duties. It is seen that the publications have problems in terms of content and physical properties. It is seen that external factors such as media, technology, distribution and economy affect publishing negatively, the process of publishing should be made more conscious, and academic studies are insufficient. It has been observed that responsible people have important duties in producing a qualified children's publications (Yağcı, 2007).

This study, which is limited to the general situation of children's publishing in Turkey, is thought to lead studies on more specific subjects for each problem. Handling each theme as a separate study will contribute to the field.

ETİK BEYAN: " Çocuk Kitabı Yazarlarının Türkiye’de Çocuk Yayıncılığına İlişkin Görüşleri” başlıklı çalışma derleme bir makale olduğundan etik kurul raporuna ihtiyaç duyulmamıştır. Çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuştur. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde “Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun” hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.